

Departement deontologie
Adviezen in deontologische kwesties

Het departement deontologie dient de stafhouders en raden van de Orde van advies, adviezen die ook – goedkeuring van de betrokken opdrachtgevers – worden verspreid naar de overige Vlaamse balies.

1/OVB/Dep. Deontologie 187

Schuldbemiddeling - advocaat uit kantoor schuldbemiddelaar gelast met private processen of belangen van de debiteurs - tegenstrijdigheid van belangen en strijdigheid met de regel van de kiesheid

Ik verwijs naar uw brief van 26 september ll. i.v.m. een bijzondere problematiek betreffende de schuldbemiddeling, nl. de vraag of de stagiair dan wel de associé eventueel in een loutere kostenassociatie met de schuldbemiddelaar kan optreden als persoonlijk raadsman van de schuldenaar.

In het ene door U geciteerde geval werd de advocaat die prodeo aangesteld werd i.v.m. echtelijke moeilijkheden, opgevolgd door een advocaat van hetzelfde kantoor als de schuldbemiddelaar, blijkbaar zonder prodeoaanstelling.

In het andere geval wordt een advocaat van een associatie, die een kostenassociatie is, door de beslagrechter aangesteld als schuldbemiddelaar in het kader van een procedure collectieve schuldbemiddeling.

Na deze aanstelling ontvangt de voorzitter van het bureau voor juridische bijstand diverse vragen tot aanstelling van een prodeo-advocaat, die een associé is in de kostenassociatie van de schuldbemiddelaar.

Er wordt geopperd dat er altijd een mogelijke belangentegenstelling bestaat tussen de advocaat van mensen die de schuldbemiddeling hebben verkregen en de schuldbemiddelaar. Ik meen dat deze opmerking juist is.

De wet bepaalt in artikel 1675/17, § 2 Ger.W. dat de schuldbemiddelaar onafhankelijk en onpartijdig moet zijn tegenover de betrokken partijen.

Hij kan worden gewraakt indien er wettige redenen zijn om te twifelen aan zijn onpartijdigheid of zijn onafhankelijkheid. Dergelijke wraking is steeds mogelijk voor wrakingsgronden die bekend worden na de aanstelling van de schuldbemiddelaar.

De wrakingsprocedure verloopt overeenkomstig de artikelen 970 en 971 Ger.W., zijnde de procedure die dient voor wraking van deskundigen, waarvan in artikel 966 wordt gezegd

dat de deskundigen worden gewraakt om dezelfde redenen als de rechters. Hier echter bepaalt het wetboek dat de schuldbemiddelaar kan worden gewraakt indien er wettige redenen zijn om te twijfelen aan zijn onpartijdigheid of zijn onafhankelijkheid.

Ik denk dat dergelijke redenen steeds voorhanden zullen zijn wanneer een advocaat uit het kantoor van de schuldbemiddelaar met private processen van de schuldenaar belast wordt.

Er komen dan onvermijdelijk vroeg of laat problemen van beroepsgeheim en mogelijke belangentegenstellingen naar boven tussen de schuldenaar en de schuldbemiddelaar en dat geldt niet enkel in verband met onderhoudsgelden waarvoor een bijzonder regime bestaat (artikel 1775/13, § 3 Ger.W.) doch ook i.v.m. de raadgevingsplicht die de persoonlijke advocaat van de schuldenaar steeds zal hebben en waarvan men moeilijk kan aannemen dat deze zich niet zou uittrekken, al was het maar incidenteel, tot vragen over het optreden van de schuldbemiddelaar en de verplichtingen die de schuldenaar heeft i.v.m. zijn toestand en de tussenkomst van de schuldbemiddelaar.

Daarbij moet niet worden vergeten dat de schuldbemiddeling een onbeschikbaarheid van het vermogen voor gevolg heeft (artikel 1675/7, § 1 Ger.W.) wat vragen doet rijzen i.v.m. een optreden van een advocaat wanneer deze niet prodeo is aangesteld m.b.t. het bekomen van de betaling van zijn ereloonstaten.

Tot de boedel van de schuldenaar in het kader van de schuldbemiddeling behoren al de goederen die hij verkrijgt tijdens de uitvoering van de collectieve aanzuiveringsregeling (artikel 1675/7, § 1, 2de lid).

Er is een verbod tot benadeling van de schuldeisers in § 3 van hetzelfde artikel opgenomen en de schuldbemiddelaar kan inlichtingen van derden bekomen waarbij het beroepsgeheim niet telt (zelfde bepaling).

Het is juist omwille van de speciale situatie dat advocaten van deze verplichting tot het geven van inlichtingen zijn uitgesloten (Arbitragehof, nr 64/2000 van 3 mei 2000), wat eens te meer aanduidt dat er geen sprake kan zijn van gedeeld beroepsgeheim tussen de schuldbemiddelaar en de advocaat van de schuldenaar en dat hier onmiskenbaar belangentegenstellingen kunnen opduiken.

De schuldbemiddelaar is gelast met de opvolging en de controle van de bepaalde maatregelen (artikel 1675/14) en de schuldenaar moet hem een eventuele wijziging van zijn vermogenstoestand melden (ibidem).

Elke schuldeiser kan op elk moment de herroeping van de schuldbemiddeling vragen aan de rechter of van de vooropgestelde voorwaarden (artikel 1675/15).

Eén en ander doet een beeld ontstaan van onmogelijkheid dat een lid van een kantoor de taak van schuldbemiddeling kan opnemen in totale onafhankelijkheid en onpartijdigheid, terwijl een ander lid van het kantoor voor de betrokken schuldenaar zou optreden in welke zaak dan ook met een eigen beroepsgeheim, met een eigen onafhankelijkheid, met een

partijdigheid die aan het optreden van een advocaat verbonden is, zodat er onmiskenbaar een belangentegenstelling ontstaat of kan ontstaan.

De schuldbemiddelaar is altijd een tegenpartij van de schuldenaar gezien zijn onafhankelijke rol in de schuldbemiddeling en zijn optreden voor de belangen van de schuldeisers en de schuldenaar vermits hij de controle heeft over de handelingen en daden van de schuldenaar.

Hetzelfde kantoor kan onmogelijk voor en tegen een cliënt pleiten, voor en tegen een cliënt optreden. Hier ontstaat een duidelijke tegenstrijdigheid van belangen of een gevaar van dergelijke tegenstrijdigheid, welke slechts kan opgelost worden door te verbieden dat hetzelfde kantoor tezelfdertijd optreedt als schuldbemiddelaar en als advocaat van de schuldenaar.

Zelfs daar waar geen duidelijke belangtegenstellingen of mogelijke strijdigheid van belangen aanwezig zijn of op het eerste gezicht in de nabije toekomst kunnen verwacht worden, strookt het niet met de regel van de kiesheid dat de advocaat van de schuldenaar van hetzelfde kantoor afkomstig is als de advocaat-schuldbemiddelaar, zijn medewerker of zijn stagiair.

Stafhouder Jo STEVENS
Bestuurder departement deontologie.

02/10/2003